

Załącznik
do Uchwały
Nr **VIII/60/2011**
Rady Gminy Nędza
z dnia 16 maja 2011 roku

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
Gminy Nędza
na lata 2011-2020**

Spis Treści:

CZEŚĆ PROGRAMOWA	3
Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii	
Podstawy prawne	
Podstawy strategiczno-programowe	
Dokumenty europejskie i krajowe	
Dokumenty regionalne i lokalne	
CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	11
Położenie, powierzchnia, podział administracyjny Gminy	
Sytuacja demograficzna	
Oświata i wychowanie	
Warunki i jakość życia	
Analiza zasobów mieszkaniowych Gminy Nędza	
Pomoc Społeczna i polityka prorodzinna	
Rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie	
Opis ogólny zagadnienia	
Analiza SWOT	26
Mocne i słabe strony	
Analiza szans i zagrożeń	
DIAGNOZA PROBLEMU	
PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY, KTÓRE NALEŻY ROZWIĄZAĆ W RAMACH STRATEGII	29
CELE STRATEGII - DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	30
ZADANIA REALIZACYJNE WRAZ Z HARMONOGRAMEM WDRAŻANIA STRATEGII	33
MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	39
AKTUALIZACJA STRATEGII	40

I. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Na treść i realizację gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001 r. Nr 142 poz. 1591 ze zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1 poz. 7 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 ze zmianami),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zmianami),
- ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 58 poz. 514 ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 ze zmianami),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zmianami),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 734 ze zmianami),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nędza jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na

poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewodzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Strategia Lizbońska

Głównym celem Strategii Lizbońskiej było stworzenie na terytorium Europy, do roku 2010, najbardziej konkurencyjnej gospodarki na świecie. Dokument skupiał się na czterech kwestiach: innowacyjności (gospodarka oparta o wiedzę), liberalizacji (rynków telekomunikacji, energii, transportu oraz rynków finansowych), przedsiębiorczości (ułatwienia w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej) oraz spójności społecznej (kształtowanie aktywnego państwa socjalnego).

Zdecydowana większość działań podejmowanych w zakresie Strategii Lizbońskiej związana była z modernizacją polityki zatrudnienia oraz kreowaniem pozytywnych zmian na rynku pracy.

W ramach sformułowanych celów wyróżniono następujące priorytety odnoszące się do polityki społecznej:

- stworzenie sprzyjających warunków umożliwiających powstanie i rozwój firm innowacyjnych, szczególnie w grupie małych i średnich przedsiębiorstw, oraz stymulowanie przedsiębiorczości,
- rozwój aktywnej polityki zatrudnienia,
- poprawa jakości pracy,
- mobilność pracowników – otwarcie europejskich rynków pracy,
- inwestowanie w zasoby ludzkie,
- zabezpieczenie społeczne i promowanie integracji społecznej.

W obszarze integracji społecznej konkretyzację Strategii Lizbońskiej stanowiły cele Nicejskie, które obejmowały cztery podstawowe działania:

- zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia,
- pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego.

Pod koniec 2009 roku Komisja Europejska ogłosiła konsultacje w sprawie nowej strategii na lata 2010-2020 – Europa 2020. Jej głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Założeniem dokumentu jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia. Kierunek całemu procesowi ma nadać pięć wymiernych celów Unii Europejskiej na rok 2020, które zostaną przełożone na cele krajowe. Obejmują one zatrudnienie, badania i innowacje, zmiany klimatu i energię, edukację oraz walkę z ubóstwem.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest Pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.

Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy ,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel ten będzie osiągniany poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”.

W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogoónopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Póśrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Ze względu na swój strategiczny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa śląskiego. Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr I/24/1/2000 z dnia 25 września 2000 roku przyjął dokument pt.: „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015”. Odnajdujemy w nim priorytety, które są istotne ze względu na kształtowanie lokalnej Polityki społecznej, w szczególności natomiast warto mieć na uwadze:

Umacnianie solidarności i więzi międzyludzkich, poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców oraz cele strategiczne:

C₃ – Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej

C₅ – Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu

C₇ – Wzmocnienie trwałości rodziny, wspieranie jej rozwoju, wyrównywanie szans różnych typów rodzin, a także aktywizacja i integracja społeczności lokalnych na rzecz wzmocniania rodzin.

Należy także pamiętać o funkcjonujących na szczeblu wojewódzkim programach, takich jak:

- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2011 – 2015 przyjęty uchwałą Nr IV/5/1/2011 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 14 lutego 2011 r.

- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2008 – 2010 do uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/22/6/2008 z dnia 19 marca 2008 roku

- Program współpracy Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2011 Uchwała nr IV/6/3/2011 Sejmiku Województwa Śląskiego z 14 marca 2011

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU RACIBORSKIEGO NA LATA 2002 – 2015

Tworząc strategię rozwiązywania problemów społecznych w powiecie raciborskim przyjęto trzynastoletni horyzont czasowy. Okres ten pozwoli na zrealizowanie zaplanowanych zamierzeń, dokonanie oceny skuteczności obranych kierunków zmian oraz ocenę efektywności tworzonych nowych struktur pomocy społecznej na terenie powiatu.

Misją pomocy społecznej jest stworzenie społeczeństwa wzajemnie sobie pomagającego.

Celem strategicznym niniejszego dokumentu jest:

Zminimalizowanie rozbieżności pomiędzy rozpoznany poziomem potrzeb a istniejącymi zasobami.

Cele operacyjne:

a.) Wypracowanie dzięki powiatowemu centrum struktury współpracy i koordynacji działań instytucji powołanych do świadczenia pomocy osobom potrzebującym poprzez realizację następujących zadań:

- diagnozę zagrożeń,
- prowadzenie bazy danych,
- koordynację prac,
- przedstawianie wniosków zarządowi powiatu, odpowiednim komisjom Rady Powiatu,
- dbanie o profesjonalizm kadry udzielającej pomocy,
- monitorowanie realizacji programów,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NĘDZA DO ROKU 2011

Strategia Rozwoju Gminy Nędza do 2011 roku przyjęta została uchwałą nr XXV/226 Gminnej Rady w dniu 25 października 2004 r. Jak określono w uzasadnieniu, jej opracowanie spowodowane było koniecznością długookresowego ukierunkowania rozwoju gminy. Po przyjęciu stała się podstawą do realizacji planów, decyzji i projektów.

Dokument będzie pomocny w corocznym rozdysponowaniu budżetu według określonych celów zapisanych w Strategii, pozwoli zarazem w dłuższej perspektywie ubiegać się o pozyskanie funduszy zewnętrznych, jak również pomocy strukturalnej z Unii Europejskiej.

Przy opracowywaniu strategii długofalowych przekształceń gminy zdecydowano się na siedmioletni okres realizacji i ewentualnej weryfikacji. Koncepcja rozwoju Gminy Nędza stanowi przez ten czas narzędzie planowania postępu na tym obszarze, określając na podstawie oceny aktualnego rozwoju gospodarczo-społecznego i stanu środowiska wizję i misję oraz cele generalne i szczegółowe. Te pierwsze zostały przypisane trzem obszarom strategicznym, wymienionym w następującej kolejności: społeczeństwo, gospodarka oraz przestrzeń. Każdemu celowi szczegółowemu zostały przyporządkowane kierunki działań, które będą stanowić bazę dla przygotowania planu realizacyjnego (operacyjnego).

Pierwszym takim dokumentem jest Projekt wieloletniego programu inwestycyjnego, stanowiący załącznik uchwalonego dokumentu koncepcyjnego.

Przyjęta Strategia stanowi jednocześnie podstawę zawierania kontraktów dotyczących finansowania wskazanych zadań inwestycyjnych, a także występowania do Unii Europejskiej o środki na ich wsparcie.

W ramach trzech celów strategicznych rozwoju gminy Nędza, wynikających z nakreślonej w Strategii wizji, pierwszy opatrzony został – podobnie jak i cały obszar priorytetowy – tytułem „Społeczeństwo”. Mieści się tu cały wachlarz przedsięwzięć różnego rodzaju, bowiem jak określono w dokumencie, jakość życia zależy od wielu czynników, przede wszystkim od dochodów osobistych, systemu opieki zdrowotnej i społecznej, bezpieczeństwa publicznego i edukacji. Osiągane z tytułu pracy dochody powinny pozwolić na zaspokojenie potrzeb materialnych i duchowych. Dla stworzenia odpowiedniej liczby miejsc pracy konieczna jest przedsiębiorczość. Edukacja ma istotne znaczenie dla realizacji wszystkich celów rozwoju obszaru gminy, a przede wszystkim przyczynia się do reorientacji zawodowej i lepszego radzenia sobie z trudnościami występującymi na rynku pracy. Natomiast wysoka jakość i dostępność opieki zdrowotnej i społecznej oraz poczucie bezpieczeństwa publicznego są zasadniczymi czynnikami jakości życia człowieka.

W społecznym aspekcie rozwoju gminy, nakreślonym w Strategii, przyjęto trzy cele generalne. Jeden z nich został określony jako „Zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższania poziomu życia”. W ramach każdego z celów generalnych zostały zasygnalizowane cele szczegółowe, które w miarę potrzeby w czasie realizacji mogłyby być uzupełniane. Pośród celów szczegółowych znalazły się m.in. przeciwdziałanie bezrobociu, wykształcenie człowieka kreatywnego, przedsiębiorczego, którego kwalifikacje będą poszukiwane na rynku pracy, zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki medycznej i wreszcie zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki społecznej.

Aby owe cele w zakresie rozwiązywania problemów opieki społecznej osiągnąć, niezbędne jest przede wszystkim sprawne organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc z udziałem lokalnych jednostek organizacyjnych.

Misją poniższej Strategii będzie zintegrowany, efektywny model regionalnej pomocy społecznej. Uda się to osiągnąć poprzez:

1. Sprawny system informacji o zasobach, usługach, problemach:
  - opracowywanie diagnozy sytuacji społecznej w gminie,
  - rozpowszechnianie informacji o dostępnych usługach, świadczeniach, a także o zagadnieniach społecznych.
2. Aktywizowanie społeczności lokalnej:
  - rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, władzami lokalnymi i administracją publiczną,
  - koordynowanie i integrowanie działań służb i instytucji socjalnych,
  - aktywizowanie poszczególnych mieszkańców.
3. Profesjonalizację kadry pomocy społecznej:
  - wyrównywanie poziomu kompetencji zawodowych kadr pomocy społecznej,
  - podwyższanie jakości i efektywności działań zmierzających do zapewnienia wysokiego poziomu usług socjalnych,

- dostosowywanie modeli i standardów pomocy społecznej do obowiązujących w UE.

4. Efektywne, nowatorskie programy celowe:

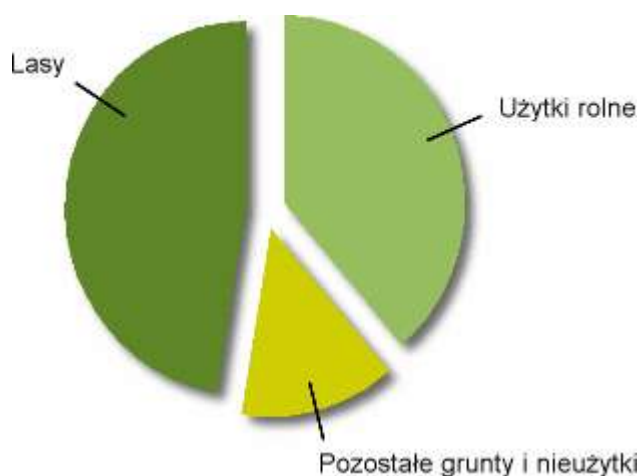
- tworzenie i opracowywanie modelowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej,
- kreowanie pozytywnych postaw wobec problemów społecznych.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Nędza należy do powiatu raciborskiego, który z kolei przynależy do województwa śląskiego. Składają się na nią następujące sołectwa: Babice, Ciechowice, Górki Śląskie, Łęg, Nędza, Szymocice, Zawada Książęca.

Gmina zajmuje obszar 5 714 hektarów, co plasuje ją wśród średnich gmin województwa śląskiego. Według danych Urzędu Statystycznego w Katowicach z 2008 r. użytki rolne zajmują zaledwie 44,45% jej powierzchni, z czego 24,4% przypada na grunty orne, 11,8% na łąki i pastwiska. Lasy zajmują 47,64%, natomiast pozostałe grunty i nieużytki 7,91% ogólnej powierzchni gminy.

Ze wszystkich gmin wiejskich powiatu raciborskiego gmina Nędza wyróżnia się najwyższym stopniem lesistości i jednocześnie najniższym procentem użytków rolnych. Wszystkie lasy gminy mieszczą się w granicach Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich. Lasy otaczające stawy rybne położone w południowej części gminy, stanowią rezerwat przyrody Łęczczok.

Mała przydatność do produkcji rolniczej większości występujących tutaj gleb sprawia, że gmina nie jest typowo rolnicza, chociaż rolnictwo rozwinęło się głównie w zachodniej jej części, nad rzeką Odrą. Wciąż istnieje realna możliwość prowadzenia efektywnej gospodarki rolnej na żyznych madach Zawady Książęcej i Łęgu. Użytki te zasługują szczególnie na wykorzystanie ich do produkcji ekologicznej żywności, a także surowców zielarskich i farmaceutycznych oraz kosmetycznych.

Coraz więcej terenów jest zalesianych, co powoduje znaczący wzrost procentu lesistości zauważalny nawet w skali jednego roku. Można prognozować, że ogólna lesistość gminy Nędza może w najbliższym dziesięcioleciu osiągnąć wartość ponad 60%. Niewątpliwie taka sytuacja wpłynie bardzo korzystnie na podniesienie ogólnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy i przyczyni się do wzrostu jej atrakcyjności turystycznej, zwłaszcza że należy ona do najczystszych ekologicznie w całym województwie śląskim.

Takie sołectwa, jak np. Szymocice, Górki Śląskie i Nędza mają już dzisiaj charakter rekreacyjny, a tamtejsze tereny przeznaczone są głównie pod zabudowę jednorodziną i wypoczynkowo-rekreacyjną.

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna ludności i analiza rozwoju zaludnienia zarówno w przeszłości, terażniejszości jak i w przyszłości stanowi podstawę budowy prognozy potrzeb społecznych, na których opierać się będzie polityka rozwoju Gminy. Procesy demograficzne decydują o dynamice rozwoju oraz o skali potrzeb w sferze rynku pracy, mieszkań i całej grupy inwestycji demograficznych.

1. Liczba mieszkańców Gminy w latach 2008-2010

Liczba ludności (na koniec roku)	2008		2009		2010	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
	3.676	3.431	3.666	3.457	3.689	3.448
Razem:	7.107		7.123		7.137	

Źródło: referat Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Nędzy

Ludność Gminy Nędza przez ostatnie trzy lata utrzymuje się na prawie niezmiennym poziomie z minimalną tendencją zwyżkowa co dobrze rokuje dla rozwoju Gminy.

2. Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach w latach 2008-2010

sołectwo	2008	2009	2010
Nędza	3.284	3.290	3.310
Górki Śl.	935	954	963
Babice	865	872	866
Zawada Kś.	804	802	793
Ciechowice	474	472	472
Łęg	444	441	442
Szymocice	301	292	291
Razem:	7.107	7.123	7.137

Źródło: referat Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Nędzy

3. Urodzenia w Gminie Nędza

Sołectwo	2008	2009	2010
Nędza	33	22	32
Górki Śl.	7	5	11
Babice	8	8	5
Zawada Kś.	3	4	4
Ciechowice	1	4	2
Łęg	2	3	2
Szymocice	5	3	2
razem	59	49	58

Źródło: dane Urzędu Gminy w Nędzy

4. Zgony w Gminie Nędza w latach 2008-2010

Liczba zgonów	2008	2009	2010
	68	75	68

Źródło: dane Urzędu Gminy w Nędzy

5. Podział wiekowy mieszkańców Gminy Nędza w latach 2008-2010

	2008			2009			2010		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
Liczba ludności (na koniec roku)									
Od 0 do 18 lat	679	691	1.370	701	733	1.434	626	638	1.264
Od 19-65 lat	2.336	2.339	4.675	2.296	2.325	4.621	2.396	2.425	4.821
Powyżej 65 lat	661	401	1.062	669	399	1.068	667	385	1.051
razem	3.676	3.431	7.107	3.666	3.457	7.123	3.689	3.448	7.137

Źródło: dane Urzędu Gminy w Nędzy

Gmina Nędza posiada dobrą strukturę wieku zamieszkującej ją ludności (dane na koniec 2010 roku). Przy 17,72 % udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat) i wieku produkcyjnym 67,55%, udział ludności w wieku poprodukcyjnym, pomimo ogólnie starzejącego się społeczeństwa wynosi niespełna 14,73 %.

Ogólna liczba mieszkańców gminy Nędza systematycznie wzrasta.

3. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie Gminy Nędza funkcjonują:

- 1 przedszkole
- 3 Zespoły Szkolno – Przedszkolne w skład, których wchodzi przedszkole i szkoła podstawowa
- 1 zespół Szkolno Gimnazjalny w skład, którego wchodzi szkoła podstawowa i Gimnazjum

Usługą edukacyjną objętych jest 552, z czego w gimnazjum w 9 oddziałach uczy się 202 uczniów, w szkołach podstawowych w 27 oddziałach uczy się 350 uczniów, a opieką przedszkolną objętych jest 188 w 10 oddziałach.

6. Przedszkola

Nazwa placówki	2009/2010		2010/2011	
	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Przedszkole w Nędzy	84	4	87	4
Przedszkole w Babicach	16	1	25	1
Przedszkole w Górkach Śl.	32	2	37	2
Przedszkole w Ciechowicach	10	1	13	1
Przedszkole w Zawadzie Kś.	11	1	9	1
Przedszkole w Łęgu	15	1	17	1
Razem:	168	10	188	10

Źródło: dane Urzędu Gminy w Nędzy

7. Szkoły podstawowe

Nazwa placówki	2009/2010		2010/2011	
	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Szkoła Podstawowa w Nędzy	225	14	225	14
Szkoła Podstawowa w Babicach	34	4	37	4
Szkoła Podstawowa w Górkach Śl.	23	3	24	3
Szkoła Podstawowa w Ciechowicach	36	3	31	3
Szkoła Podstawowa w Zawadzie Kś.	35	3	33	3
Razem:	353	27	350	27

Źródło: dane Urzędu Gminy w Nędzy

8. Gimnazjum

Nazwa placówki	2009/2010		2010/2011	
	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Gimnazjum w Nędzy	199	9	202	9

Źródło: dane Urzędu Gminy w Nędzy

4. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA

Ważnym aspektem zachodzących zmian gospodarczych i społecznych na terenie Gminy Nędza jest zjawisko bezrobocia

Mieszkańcy Gminy Nędza znajdują zatrudnienie w miejscowych zakładach pracy, instytucjach użyteczności publicznej, oraz firmach usługowych. Dużą grupą mieszkańców dojeżdża do pracy do Raciborza, Rybnika i innych okolicznych miast.

Gmina nie prowadzi statystyki zatrudnienia. Dane dotyczące bezrobocia otrzymujemy z Powiatowego Urzędu Pracy w Raciborzu.

9. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

	Bezrobotni zarejestrowani w 2010			
	Ogółem		z prawem do zasiłku	
	razem	kobiety	razem	kobiety
do 25 roku życia	53	31	4	2
długotrwale bezrobotne	38	24	0	0
powyżej 50 roku życia	34	11	9	4
bez kwalifikacji zawodowych	25	17	3	2
bez doświadczenia zawodowego	43	27	0	0
niepełnosprawni	9	1	1	0

Źródło: dane statystyczne PUP w Raciborzu

Liczba bezrobotnych z terenu naszej Gminy zarejestrowanych w PUP w Raciborzu wg stanu na 31.12.2010r. wynosi ogółem 210 w tym kobiet 129 z czego z prawem do zasiłku 37 osób w tym 25 kobiet.

W roku 2009 ogółem zarejestrowanych było 147 osób w tym kobiet 78 tj. 53,06%.

W roku 2008 (stan na 31.12.2008r.) zarejestrowanych w PUP ogółem 97 osób w tym 61 kobiet tj. 62,89%

Dane statystyczne potwierdzają utrzymujące się bezrobocie wśród osób bez kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego oraz wśród osób do 25 roku. Bardzo niepokojące jest to iż bezrobocie w naszej Gminie wzrasta tj. w roku 2008 tylko 95 osób zaś w 2010 już 210 osoby z przewagą kobiet.

Powiatowy Urząd Pracy w Raciborzu, działa na rzecz zmniejszenia bezrobocia na terenie całego powiatu w tym także w Gminie Nędza realizując zadania wynikające z ustawy o Promocji Zatrudnienia i Instytucjach Rynku Pracy, realizacja których, może być finansowana z Funduszu Pracy (FP) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Wykonywanie tego zadania odbywa się poprzez realizowanie:

- staży,
- prac interwencyjnych,
- przygotowań zawodowych,
- robót publicznych,
- dotacji na otwarcie działalności gospodarczej przez bezrobotnego,
- dotacji na utworzenie miejsca pracy przez pracodawcę,
- szkoleń,
- prac społecznie użytecznych,
- ofert pracy nie subsydiowanych (zwykle podjęcia pracy).

Analiza bezrobocia w Gminie Nędza uwzględniająca wyżej opisane problemy wskazuje iż głównymi czynnikami powodującymi bezrobocie są:

- słaba konkurencyjność gminy,
- brak terenów inwestycyjnych będących własnością gminy, wyrażająca się ograniczonym napływem kapitału zagranicznego i inwestycji prywatnych,
- ujemne migracje ludności,
- problemy makroekonomiczne kraju, kryzys finansów publicznych
- mała elastyczność kształcenia w szkolnictwie średnim i wyższym.

5. ANALIZA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH GMINY NĘDZA

Jednym z podstawowych praw człowieka jest prawo do mieszkania. Zły stan mieszkalnictwa w Polsce sprawia, że w ostatnim okresie wiele osób (szczególnie młodych rodzin) nie może skorzystać z tego dobra. Na taki stan, istotny wpływ mają następujące czynniki:

- załamanie się w ostatnich latach budownictwa mieszkaniowego
- istniejący deficyt mieszkaniowy,
- polityka mieszkaniowa państwa,
- kryzys finansów publicznych państwa,
- zły stan techniczny istniejących zasobów mieszkaniowych i związane z tym ogromne potrzeby remontowo-modernizacyjne.

10. Informacja o zasobach lokalowych Gminy Nędza w latach 2008-2010

wyszczególnienie		2008	2009	2010
Liczba lokali mieszkalnych		59	54	54
W tym	lokale socjalne	6	5	5

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Nędzy

11. Wykaz osób korzystających z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego

Rok	Liczba osób
2008	13
2009	10
2010	11

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Nędzy

Na terenie Gminy Nędza występują zasoby mieszkaniowe będące w dyspozycji Gminy Nędza, osób fizycznych oraz Zakładów Pracy. Gmina jest właścicielem mieszkań komunalnych.

Zasoby komunalne to 54 lokali mieszkalnych, w tym 5 lokali socjalnych które stanowią własność Gminy.

Z uwagi na stan techniczny budynków komunalnych konieczne jest przeprowadzenie remontów i modernizacji w takim zakresie, aby można było zapewnić bezpieczne oraz dogodne warunki lokalowe mieszkańcom. W tym celu powinna być przeprowadzana analiza potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali z podziałem na kolejne lata.

Techniczna odnowa zasobów mieszkaniowych przyczyni się do likwidacji substandardu mieszkaniowego, zahamuje proces degradacji budynków mieszkalnych. W celu realizacji w/w założenia niezbędne jest określenie źródeł finansowania, przy uwzględnieniu wpływów z czynszu za lokale mieszkalne i użytkowe. Nie ulega wątpliwości, że podstawowym źródłem finansowania winny być środki z budżetu gminy.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym Gminy, nałożonym na nią przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

(Dz. U. Nr 71, poz. 733). Podstawowym celem polityki mieszkaniowej powinny być działania związane z powiększeniem zasobów mieszkaniowych oraz działania związane z gospodarowaniem istniejącymi zasobami. Nieodzownym elementem zaspokajania potrzeb mieszkaniowych powinny być działania zmierzające do fizycznego powiększania substancji mieszkaniowej gminy, czyli budownictwo mieszkaniowe. Budownictwo mieszkaniowe powinno uwzględniać potrzeby ludności gminy o różnej sytuacji materialnej, a więc mieszkania dla ludzi niezamożnych, wymagających pełnej pomocy gminy oraz mieszkania dla ludzi średniozamożnych, wymagających aktywnej pomocy gminy. Preferowaną formą budownictwa mieszkaniowego powinny być mieszkania czynszowe.

Jedną z form realizacji może być przejmowanie budynków użytkowych z przeznaczeniem na mieszkania o czynszu regulowanym lub socjalnym. Do bezinwestycyjnego powiększania zasobu mieszkaniowego mogą się przyczynić prace adaptacyjne, prace związane z rozbudową lokali.

Trudną sytuację mieszkaniową w zasobach gminy można poprawić stosując odpowiednie działania w kierunku poprawy efektywności gospodarowania istniejącymi zasobami.

6. POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA

System pomocy społecznej w gminie

System pomocy społecznej tworzą wszelkie instytucje samorządowe (nie tylko gminne i rządowe oraz organizacje pozarządowe i kościelne, a także inne osoby prawne zaangażowane w działania mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie. Podmioty tworzące system dysponują różnym zakresem autonomii i kompetencji. W ramach wzajemnych relacji działania jednego z nich wpływają na działania pozostałych.

Instytucje zajmujące się pomocą społeczną

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej są realizowane w gminie Nędza przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparciem dla działań gminy w zakresie pomocy społecznej jest działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Raciborzu. W szerszym znaczeniu zadania pomocy społecznej realizują także placówki oświatowe, instytucje kultury, stowarzyszenia oraz inne organizacje formalne i nieformalne. Ośrodek jest jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy społecznej, z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) ośrodek zatrudnia ogółem 6 pracowników w tym: 1 kierownik, 1 główny księgowy 3 pracowników socjalnych w tym 1 z projektu systemowego, 1 ds. świadczeń rodzinnych. GOPS w Nędzy spełnia wymóg Ustawy o pomocy społecznej (zgodnie z art. 110 ust. 11) zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik na 2 tys. mieszkańców.

Grupy objęte pomocą społeczną oraz formy świadczeń

Formy pomocy oferowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nędzy są wielorakie. Do najczęściej udzielanych form należą różnego rodzaju zasiłki pieniężne i w naturze. Adresatami pomocy są rodziny wielodzietne, osoby pozostające w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte bezrobociem, długotrwale chore, niepełnosprawne, uzależnione, dotknięte przemocą

domową oraz ludzie starzy i samotni. Zadania w zakresie pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej obejmują w szczególności:

- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. Ośrodek realizuje zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o pomocy społecznej jak i innych ustaw komplementarnych (ustawa o świadczeniach rodzinnych, o zatrudnieniu socjalnym, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także ustawa o funduszu alimentacyjnym)
- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,

Liczbę rodzin (środowisk) mieszkańców gminy korzystających z pomocy ośrodka prezentuje tabela

12. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2008 – 2010

Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	2008	2009	2010
Liczba rodzin	223	210	208
Liczba osób w rodzinach	535	531	545

Źródło: dane statystyczne GOPS w Nędzy

13. Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej

Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	2008	2009	2010
Liczba rodzin	301	311	261
Liczba osób w rodzinach	791	783	637

Źródło: dane statystyczne GOPS w Nędzy

14. Liczba rodzin korzystających z usług GOPS w latach 2009 - 2010 (powody trudnej sytuacji życiowej)

Powód trudnej sytuacji życiowej	2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	89	253	5	12	4	6
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	25	24	124	20	101
Bezrobocie	60	176	66	221	69	198
Niepełnosprawność	45	92	46	109	66	136
Długotrwała lub ciężka choroba	48	84	40	91	61	111
Rodziny niepełne	31	100	30	98	21	64
Rodziny wielodzietne	21	117	15	92	14	81
Alkoholizm	2	7	1	2	3	10
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	1	1	1	1
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0

Źródło: dane statystyczne GOPS w Nędzy

*jedna rodzina może korzystać z pomocy z kilku różnych powodów

Analizując przyczyny trudnej sytuacji życiowej można stwierdzić, że bezrobocie jest najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej. Kolejnymi częstymi powodami korzystania z pomocy społecznej przez rodziny są: długotrwała choroba i niepełnosprawność.

Poniżej tabela obrazuje typy rodzin zgłaszających się do GOPS w Nędzy i objętych pomocą społeczną.

Największą grupę stanowią osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe, na drugim miejscu rodziny dwuosobowe.

Dużą grupą korzystającą z pomocy społecznej, są rodziny w skład których wchodzi emeryci i renciści.

15. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie		2008		2009		2010	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem		301	791	210	531	208	545
o liczbie osób:	1	105	110	86	86	70	70
	2	57	114	38	76	41	82
	3	54	162	28	84	38	114
	4	45	180	25	100	30	120
	5	22	110	16	80	20	100
	6 i więcej	18	115	17	105	9	59
w tym rodziny z dziećmi ogółem		82	323	68	288	46	187
o liczbie dzieci:	1	30	87	29	93	14	39
	2	29	114	24	103	18	67
	3	15	70	7	38	8	39
	4	3	16	4	25	2	11
	5	4	28	3	21	3	233
	6	1	8	1	8	1	8
	7 i więcej	0	0	0	0	0	0
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		95	134	82	134	58	140
o liczbie osób:	1	63	63	52	52	17	17
	2	27	54	21	42	21	42
	3	3	9	2	6	6	18
	4 i więcej	2	8	7	34	14	63

Źródło: dane statystyczne GOPS w Nędzy

Świadczenia rodzinne

Oddzielną kategorię świadczeń stanowią te ustanowione funkcjonującą od kwietnia 2004 r. ustawą o świadczeniach rodzinnych. Ustawodawca przewidział stopniowe przechodzenie świadczeniobiorców od innych płatników do gmin. Zakres świadczonej pomocy w formie świadczeń rodzinnych jest duży, bowiem obejmuje nie tylko zasiłki rodzinne, ale również szeroki wachlarz dodatków do zasiłku rodzinnego, zasiłki

pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

16. Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny

Liczba osób pobierających zasiłek rodzinny w tym:		IV kwartał 2009r.			IV kwartał 2010r.		
		pierwszy miesiąc kwartału	drugi miesiąc kwartału	trzeci miesiąc kwartału	pierwszy miesiąc kwartału	drugi miesiąc kwartału	trzeci miesiąc kwartału
	na 1 dziecko	80	43	63	70	20	53
	na 2 dzieci	100	58	80	88	49	76
	na 3 dzieci	35	24	30	24	12	19
	na 4 i więcej dzieci	10	8	8	7	4	5
	razem:	225	133	181	189	85	153

Źródło: dane statystyczne GOPS w Nędzy

Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

Niezależnie od wymienionych powodów udzielania pomocy na szczeblu Gminy, corocznie prowadzona jest akcja dożywiania dla dzieci w Przedszkolu, Zespołach Szkolno – Przedszkolnych, Gimnazjum i Zespole Szkół Specjalnych a także w inych placówkach w miarę zapotrzebowania.

17. Rzeczywista Liczba osób objetych programem „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

wyszczególnienie		2008				2009				2010			
		ogółem	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy	ogółem	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy	ogółem	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy
	Rzeczywista Liczba osób objetych programem ogółem w	319	32	112	175	255	34	66	155	370	40	103	227
tym:	posiłki	93	18	66	9	103	17	66	20	130	24	88	18
	Zasiłki celowe	226	14	46	166	222	34	53	135	240	16	15	209

Źródło: dane statystyczne GOPS w Nędzy

18. Liczba osób korzystających z posiłków

wyszczególnienie	2008				2009				2010				
	ogółem	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy	ogółem	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy	ogółem	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy	
Liczba osób korzystających z posiłków	93	18	66	9	103	17	66	20	130	24	88	18	
w tym:													
całodzienne wyżywienie	18	18	0	0	17	17	0	0	24	24	0	0	
obiad	75	0	66	9	86	0	66	20	107	0	88	18	

Źródło: dane statystyczne GOPS w Nędzy

Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” wszystkim uczniom korzystającym z Programu zapewniane były przede wszystkim gorące posiłki.

19. Wykaz osób korzystających z pomocy w formie funduszu alimentacyjnego

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2008	23	30
2009	29	39
2010	23	35

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Nędzy

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy społecznej. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy.

Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego.

Głównymi problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są: bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przestępczość – w tym przemoc w rodzinie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia.

Zjawisko narkomanii wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

20. Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu w latach 2008-2010

wyszczególnienie	2008	2009	2010
Zezwolenia uprawniające do sprzedaży napojów alkoholowych	31	77	29
Zezwolenia wydane w danym roku	28	45	11

Źródło: dane statystyczne GKRPA Gminy w Nędzy

wyszczególnienie	2008	2009	2010
Liczba osób wezwanych na posiedzenie komisji	14	19	16
Liczba osób skierowanych na badanie	5	6	8
Liczba osób skierowanych na leczenie	5	6	8

Źródło: dane statystyczne GKRPA Gminy w Nędzy

Na terenie gminy Nędza od 1997 r. działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Co roku opracowywany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zatwierdzany przez Radę Gminy. Komisja współpracuje z innymi organizacjami z terenu gminy, wspierając je finansowo. Kieruje osoby na badania i leczenie odwykowe.

OPIS OGÓLNY ZAGADNIENIA

Podjęcie działań lokalnej polityki socjalnej w oparciu o art. 17 ustawy o pomocy społecznej mają na celu umożliwienie przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych konkretnych grup najbardziej zagrożonych ze względu na niekorzystną sytuację społeczną lub osobistą, krótkotrwałą lub długotrwałą, jednorazową lub powtarzającą się, a w szczególności grup z tak zwanego ryzyka socjalnego.

Wśród przyczyn niekorzystnych sytuacji wymienia się:

- rozległe i długotrwałe bezrobocie,
- rozluźnienie struktury rodziny (więzów rodzinnych),
- gwałtowne zerwanie z wcześniej uznawanymi zasadami i normami "ludzie zagubieni",
- nadużywanie środków uzależniających (alkohol, narkotyki),
- niepełnosprawność i osoby upośledzone umysłowo lub chore psychicznie, w tym samotne.

Działania te koncentrują się w sposób szczególny na niekonwencjonalnych formach pomocy w ramach pracy socjalnej na rzecz różnych kategorii środowisk społecznych.

Osoby dotknięte różnymi problemami społecznymi (bezrobocie, trudna sytuacja materialna rodziny, choroba alkoholowa i in.) są szczególnie narażone na izolację. Często borykając się ze swoimi problemami tworzą hermetyczne środowiska niedostosowane społecznie i zagrożone całkowitym wykluczeniem ze społeczeństwa. Marginalizacja tych osób/grup wyraża się w braku uczestnictwa w różnych sferach życia. Ich bierność należy dlatego traktować jako poważny problem do rozwiązania.

III. Analiza SWOT

MOCNE I SŁABE STRONY

1. Występowanie i nasilenie problemów społecznych

MOCNE STRONY

1. Zwiększenie szkoleń do uzyskania nowego atrakcyjnego zawodu
2. Zespół interdyscyplinarny- rozwiązywanie problemów związanych z przemocą i problemem alkoholowym w rodzinie
3. Praca socjalna prowadzona kompleksowo- interwencje w trudnych sytuacjach życiowych
4. Profilaktyka- GKRPA, programy profilaktyczne w szkołach, klubach sportowych, stowarzyszeniach.

SŁABE STRONY

1. Bezrobocie - brak miejsc pracy
2. Zmniejszona ilość środków na aktywne formy likwidacji bezrobocia
3. Brak wykształcenia osób bezrobotnych
4. Brak ośrodka interwencji kryzysowej
5. Brak wolontariuszy
6. Zmniejszanie się środków na realizację programów profilaktycznych
7. Brak środków finansowych na zatrudnienie psychologa

2. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych

MOCNE STRONY

1. Stacji Opieki „Caritas”- usługi medyczno-pielęgniarskie
2. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Raciborzu
3. Domy Pomocy Społecznej w Raciborzu

SŁABE STRONY

1. Brak mieszkań chronionych
2. Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
3. Słabo rozwinięty wolontariat
4. Bariery architektoniczne w Gminie Nędza
5. Brak środowiskowego Domu dla osób zaburzonych i chorych psychicznie,

3. Poziom zaspokajania potrzeb (biologicznych) uznanych za podstawowe

MOCNE STRONY

1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin znajdujących się w bardzo trudnej sytuacji życiowej
2. Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach finansowanie z różnych źródeł
3. Dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych- dodatki mieszkaniowe
4. Pozyskiwanie miejsc na kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży
5. Praca socjalna- poradnictwo psychologiczne,

SŁABE STRONY

1. Ograniczone środki finansowe na pomoc fakultatywną
2. Ograniczone możliwości finansowe na finansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i letnich
3. Zła kondycja socjalno bytowa rodzin – bezrobocie.
4. Brak opieki nad osobami starszymi w miejscu zamieszkania

prawne, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, interwencje w sytuacjach kryzysowych np. przemoc.

Organizacje pozarządowe

MOCNE STRONY

1. Stowarzyszenie CARITAS- pomoc w naturze- żywność, odzież, sprzęt domowy itp.
2. Kluby sportowe – organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
3. DFK - organizacja życia kulturalnego w sołectwach
4. Związek Emerytów i rencistów – organizacja czasu wolnego dla seniorów
5. Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych i ich rodzin – organizacja życia kulturalnego Gminy,

SŁABE STRONY

1. Ograniczona ilość środków finansowych na finansowanie działalności organizacji pozarządowych- mniej skuteczne działania.
2. Finanse uzyskiwane głównie ze zbiórek, loterii, od sponsorów
3. Zmniejszająca się liczba sponsorów

Rozwój kadr pomocy społecznej

MOCNE STRONY

1. Posiadanie przez pracowników wymaganego wykształcenia odpowiednio do wykonywanego zawodu
2. Regularne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników
- 3.

SŁABE STRONY

1. Brak środków na dofinansowanie w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych i kadry pomocniczych
2. Niskie wynagrodzenia w stosunku do ciężaru wykonywanego zawodu
3. Obciążenie dodatkowymi zadaniami pracowników socjalnych
4. Zmiana lokalu Ośrodka Pomocy Społecznej, który będzie dostosowany dla klientów OPS m. in: niepełnosprawnych oraz w wieku poprodukcyjnym.

ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

Występowanie problemów społecznych.

SZANSE I MOŻLIWOŚCI

1. Przyjmowanie absolwentów na staż
2. Kształcenie młodzieży
3. Prowadzenie robót publicznych, interwencyjnych i inwestycyjnych
4. zatrudnianie osób bezrobotnych klientów

ZAGROŻENIA

1. Wzrost bezrobocia
2. Zbyt mała liczba miejsc pracy
3. Migracja ludzi młodych i wykształconych

Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych

SZANSE I MOŻLIWOŚCI

1. Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych
2. Turnusy rehabilitacyjne
3. Stacja Opieki „CARITAS”- usługi pielęgniarsko- medyczne

ZAGROŻENIA

1. Ograniczone środki na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych
2. Brak Srodków finansowych na założenie Środowiskowego Domu dla osób niepełnosprawnych
3. Brak miejsc pracy chronionej
4. Zubożenie rodzin w związku z wystąpieniem niepełnosprawności

Poziom zaspokajania potrzeb (biologicznych) uznanych za podstawowe

SZANSE I MOŻLIWOŚCI

1. Kontynuacja dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach
2. Stworzenie systemu opieki nad osobami starszymi w domu – usługi opiekuńcze

ZAGROŻENIA

1. Zmniejszenie dostępności do świadczeń w związku z ograniczaniem środków finansowych na pomoc społeczną
2. Brak środków finansowych na uruchomienie usług opiekuńczych

Rozwój kadr pomocy społecznej

SZANSE I MOŻLIWOŚCI

1. Dobrze przygotowana, profesjonalna kadra
2. Możliwość systematycznego podnoszenia kwalifikacji pracowników socjalnych i pozostałej kadry pomocy społecznej

ZAGROŻENIA

1. Stagnacja i niskie zarobki
2. Obciążone stanowiska pracy
3. Dużo dokumentacji, mało czasu na pracę socjalną

IV. Diagnoza problemu

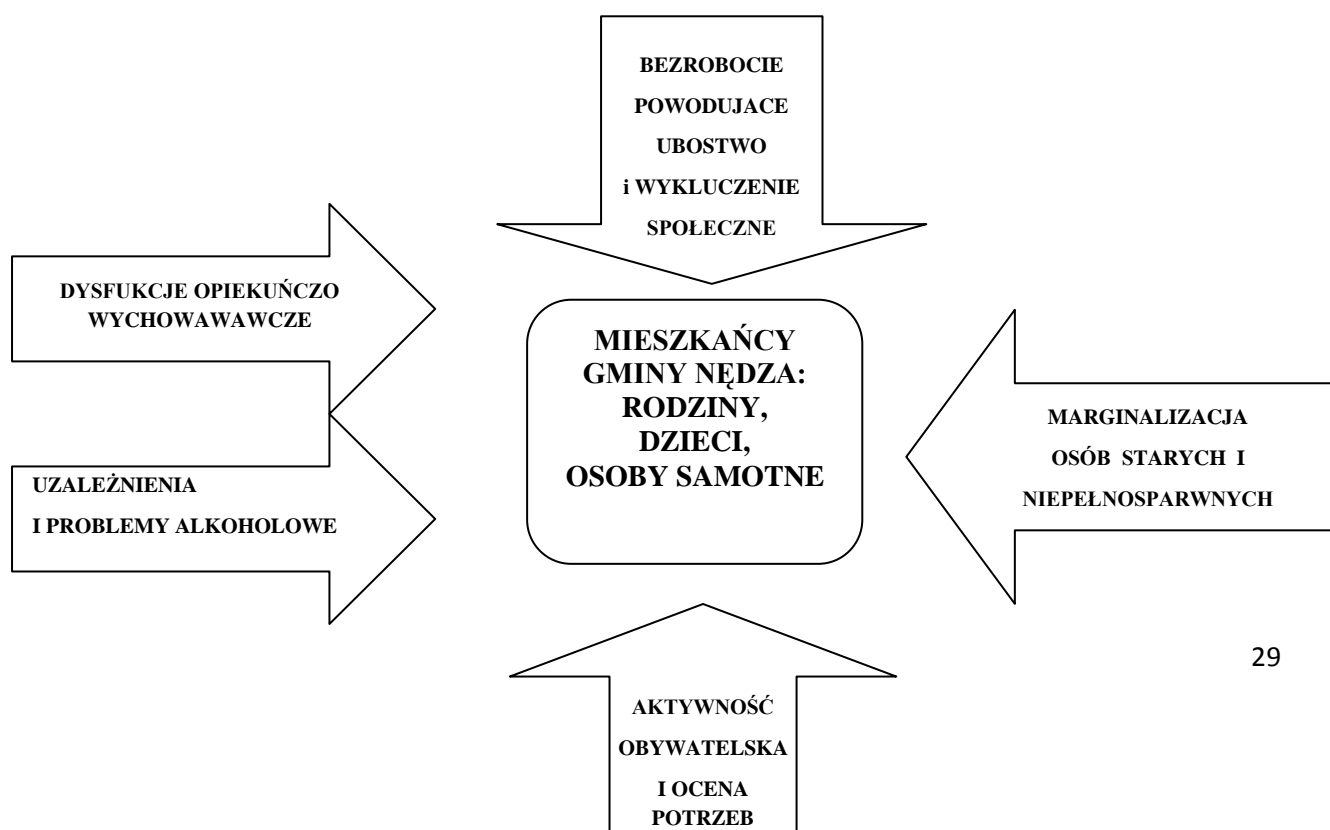
Z diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Nędza dokonanej na podstawie rozeznania środowiskowego pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nędzy oraz przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że głównymi problemami pomocy społecznej na naszym terenie są: bezrobocie, bezradność w rozwiązywaniu własnych problemów, niepełnosprawność i brak współdziałania instytucji zajmujących się pomocniczością.

Różnorodny splot sytuacji życiowych jest wynikiem:

- 1) bezrobocia,
- 2) wielodzietności,
- 3) samotnego macierzyństwa,
- 4) bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- 5) długotrwałej choroby i niepełnosprawność (schorzenia somatyczne i psychiczne),
- 6) przejawów patologii społecznej - głównie zespoły uzależnień, których wynikiem może być np. wykluczenie społeczne, przemoc,
- 7) podeszłego wieku (ograniczenie fizyczne i psychiczne).

Wymienione sytuacje często występują wspólnie połączone, sprzyjając bezradności i brakowi motywacji, a co za tym idzie poczuciu braku wyjścia z trudnej sytuacji życiowej- tzw. bariery materialne i psychiczne. Każda podjęta wobec tych grup działalność jest tym skuteczniejsza im więcej grup wyprowadza się na drogę do samodzielności.

V. PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY, KTÓRE NALEŻY ROZWIĄZAĆ W RAMACH STRATEGII

VI. CELE STRATEGII - DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

CEL GŁÓWNY

Budowa profesjonalnej pomocy społecznej, zmieniającej świadomość społeczną, zmieniającej jakość życia lokalnej społeczności.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych pomocy społecznej,
- budowa infrastruktury pomocy społecznej odpowiadającej potrzebom społeczności lokalnej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości,

CELE STRATEGICZNE

Problem:

Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej powinien uzupełniać i wspomagać naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb.

Cel strategiczny 1

Aktywizowanie lokalnej społeczności do wolontariatu i inicjatyw Obywatelskich

Cele operacyjne:

1. Inicjowanie integracji społeczności lokalnej.
2. Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
3. Podejmowanie działań zapobiegającym wykluczeniu społecznego osób, grup

Problem:

Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc, może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające

powyższe funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć brakiem miejsc spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny 2

Sprawny system pomocy rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji.
2. Wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego, socjalnego.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży w tym niepełnosparwnym odpowiednich warunkow do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.

Problem:

Zapewnienie opieki osobom terminalnie chorym, starszym i niepełnosprawnym niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Cel strategiczny 3

Budowa systemu wsparcia osob starych i niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osob starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym.
2. Usprawnianie osob starszych, niepełnosprawnych .
3. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższymi, wymagającym takiej pomocy.
4. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
5. Podejmowanie działań zapobiegajacym wykluczeniu społecznego osób starszych i niepełnosprawnych

Problem:

Bezrobocie powodujące ubostwo i nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny.

Cel strategiczny 4

Zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie.

Cele operacyjne:

1. Przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy.
2. Pomoc rodzinom i osobom pozostającym bez środków dożycia i schronienia.
3. Wspieranie, odbudowa i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu rol społecznych.
4. Szkolenie i przekwalifikowywanie bezrobotnych w celu zwiększenia możliwości podjęcia zatrudnienia
5. Podejmowanie działań zapobiegajacym wykluczeniu społecznego bezrobotnych

Problem:

Choroba alkoholowa jest jednym z problemów społecznych. Staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, szczególnie przemocy domowej, skutecznie ograniczając wydolność rodzin dotkniętych problemem. Alkoholizm często łączy się z innymi uzależnieniami, co jest istotne w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 5

Zintegrowany system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Cele operacyjne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują, m.in. przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
4. Podejmowanie działań zapobiegajacym wykluczeniu społecznego osób uzależnionych

VII. ZADANIA REALIZACYJNE WRAZ Z HARMONOGRAMEM WDRAŻANIA STRATEGII

L. p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskanik	Wartość w
1. SPOŁECZNOŚĆ BARDZIEJ AKTYWNA I ZINTEGROWANA							
1.1	Organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych z aktywnym udziałem społeczności	Organizacje pozarządowe, gmina	Szkoły, gmina, organizacje pozarządowe	Budżet własny gminy, budżet organizacji pozarządowych, GKRPA, środki pomocowe UE, inne środki	2011-2020	Liczba wydarzeń, Liczba uczestników	
1.2	Badanie potrzeb społeczności lokalnej – różnych grup; dorosłych, dzieci, młodzieży. Opracowanie ankiety i dystrybucja, zebranie wyników i wniosków do działań	Gmina	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe,	Budżet gminy	2011-2020	Dane zawarte w ankietach	
1.3	Organizowanie i szkolenie zespołów roboczych tematycznych, składających się z przedstawicieli różnych organizacji i instytucji, osób prywatnych, grup nieformalnych, firm prywatnych dla realizacji wspólnych inicjatyw.	Gmina	Gmina	Budżet gminy,	2011-2020	Liczba szkoleń	
1.4	Budowa/ remont pomieszczeń dla działań społeczności lokalnych z ich udziałem	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	PO KL, budżet, środki pomocowe UE i inne	2011-2020	Liczba pomieszczeń i terenów przekazanych mieszkańcom	
1.5	Organizowanie konkursów dla	Gmina, organizacje	Gmina organizacje	budżet własny gminy,	2011-2020	Liczba konkursów	34

	społeczności gminy np. wieś, e, parafia itd. na tematy: najładniejszy ogród, zagroda, posesja, pisanka, rękodzieło, produkt lokalny.	pozarządowe	pozarządowe, parafia, lokalni liderzy i inni	budżet organizacji pozarządowych, GKRPA, inne środki		Liczba uczestni	
2. AKTYWIZOWANIE MIESZKAŃCÓW							
2.1	Opracowanie wieloletniego programu oraz karty współpracy z organizacjami pozarządowymi	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy	2011-2020	Opracowanie planu współpracy z organizacjami pozarządowymi	
2.2	Organizacja konkursów dotacyjnych dla organizacji pozarządowych	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe, parafie	Budżet gminy	2011-2020	Organizowanie konkursów zgodnie z ustawą	
2.2	Szkolenie z pozyskiwania środków na działania: sponsoring, loterie fantowe, akcje charytatywne, legalne zbiórki pieniędzy, bilety, aukcja/licytacja, koncert; dotacje i granty	Gmina	Gmina, OSP, organizacje pozarządowe, parafie i inne	Gmina, organizacje pozarządowe	2011-2020	Liczba przeprowadzonych szkoleń,	
2.3	Informowanie o dostępnych funduszach i programach	Gmina	Gmina, OSP, organizacje pozarządowe, szkoły, parafie i inne	Budżet gminy	2011-2020	Liczba spotkań informacyjnych	
2.4	Przeszkolenie z zakresu przepisów prawnych oraz zasad organizowania wolontariatu	Gmina	Gmina, OSP, organizacje pozarządowe, parafie i inne	Budżet gminy	2011-2020	Liczba szkoleń	
2.5	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne inicjatyw nieformalnych, które wpływają na wzrost aktywności	Gmina	Gmina, parafie, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, budżet gminy i inne	2011-2020	Liczba inicjatyw	

2.6	Pomoc w tworzeniu i funkcjonowaniu organizacji pozarządowych	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet organizacji pozarządowych	2011-2020	Liczba utworzonych organizacji	
3. RODZINA WZAJEMNIE SIĘ WSPIERA, WSPÓLNIE ROZWIĄZUJĄ PROBLEMY, CZŁONKOWIE RODZINY MAJĄ PRACĘ I WSPÓLNE ZAINTERESOWANIA,							
3.1	Udzielanie pomocy w postaci zasiłków stałych, celowych lub okresowych	OPS	Gmina, OPS	Środki własne, gminy oraz dotacje	2011-2020	Wartość udzielonych zasiłków (zł) Liczba rodzin korzystających z pomocy	
3.2	Współuczestniczenie gminy w zapewnieniu usług medycznych w celu zwiększenia ich dostępności	Gmina	Gmina, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	Budżet gminy, NFZ i inne	2011-2020	Liczba specjalistów z którymi nawiązano współpracę Liczba pacjentów korzystających z usług	
4. ŁATWY DOSTĘP DO PORADNICTWA I USŁUG OPIEKI PALIATYWNEJ							
4.1	Usprawnienie pracy socjalnej poprzez dokształcanie pracowników w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych	Gmina, OPS	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, PO KL, środki pomocowe UE i inne	2011-2020	Liczba zrealizowanych projektów	
4.2	Utworzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie	Gmina OPS	Gmina, OPS, policja, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy	2011-2020	Liczba porad Liczba uczestników Liczba specjalistów Liczba niebieskich kart	
4.3	Utworzenie zespołu domowej opieki dla osób przewlekle chorych	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	2011-2020	Liczba osób objętych opieką permanentną	

5. WZROST LICZBY OSÓB SAMODZIELNE ROZWIĄZUJĄCYCH SWOJE PROBLEMY, PODEJMUJĄCYCH PRACĘ I URZYMUJĄCYCH SIĘ Z NIEJ BEZ POMOCY PAŃSTWA I GMINY							
5.1	Kursy zawodowe dla bezrobotnych	Gmina, PUP	PUP, OPS, organizacje pozarządowe i inne	Budżet państwa. PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	2011-2020	Liczba kursów Liczba uczestników	
5.2	Kursy przekwalifikujące	Gmina, PUP	PUP, OPS, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy środki pomocowe UE, dotacje i inne	2011-2020	Liczba kursów Liczba uczestników	
6. PROMOWANIE POSTAW PRZEDSIĘBIORCZYCH							
6.1	Propagowanie wolontariatu stanowiącego pierwszy krok do pracy zawodowej albo jej uzupełnienie	Gmina	Gmina, OPS, szkoły, organizacje pozarządowe, parafie	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2011-2020	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników - wolontariuszy	
7. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ							
7.1	Monitorowanie problemu uzależnień na terenie gminy	Gmina OPS, GKRPA	Gmina, OPS, gimnazjum, organizacje pozarządowe	GKRPA i inne	2011-2020	Liczba programów, Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu uzależnień. Liczba wniosków skierowanych do sądu rejonowego ws leczenia odwykowego	
7.2	Promowanie pozytywnych zmian zachowań i postaw mieszkańców wobec używek	Gmina, OPS, GKRPA	Gmina, OPS, Szkoły, organizacje pozarządowe	PO KL, GKRPA, służba zdrowia, policja i inne	2011-2020	Liczba programów	
7.3	Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie uzależnień	Gmina OPS, GKRPA	Gmina, OPS, szkoły, organizacje	PO KL, środki własne gminy i inne	2011-2020	Liczba programów Liczba uczestników	

8. WZROST LICZBY OSÓB SAMODZIELNE ROZWIĄZUJĄCYCH SWOJE PROBLEMY BYTOWE, PODEJMUJĄCYCH PRACĘ I URZYMUJĄCYCH SIĘ Z NIEJ BEZ POMOCY PAŃSTWA I GMINY							
8.1	Kursy zawodowe dla bezrobotnych	Gmina, PUP	PUP, OPS, organizacje pozarządowe i inne	Budżet państwa. PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	2011-2020	Liczba kursów Liczba uczestników	
8.2	Kursy przekwalifikujące	Gmina, PUP	PUP, OPS, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy środki pomocowe UE, dotacje i inne	2011-2020	Liczba kursów Liczba uczestników	
9. DZIECI I MŁODZIEŻ AKTYWNI DZIAŁA DLA SIEBIE I INNYCH							
9.1	Wdrażanie programów rozwojowych szkół ukierunkowanych w szczególności na umiejętności kluczowe, języki obce, nauki przyrodnicze)	Szkoły	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, PO KL, środki pomocowe UE i inne	2011-2020	Liczba zajęć Liczba uczestników	
9.2	Prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi	Szkoły	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, budżet OPS i inne	2011-2020	Liczba zajęć Liczba uczestników	
9.3	Stworzenie sieci świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży	Szkoły, organizacje pozarządowe	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, budżet OPS i inne	2011-2020	Liczba placówek Liczba uczestników	
10. UMOŻLIWIENIE POŻYTECZNEGO SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ							
10.1	Animowanie działań samopomocowych – promocja wolontariatu młodzieży	Organizacje pozarządowe	PCK, OSP, GKRPA. Szkoły, ośrodki zdrowia	Budżet gminy, PO KL i inne	2011-2020	Liczba działań na rzecz wolontariatu	
10.2	Spotkania dla dzieci i młodzieży nt. wolontariatu, np. z osobami	Gmina, OPS	Gmina, OPS, PCK. GKRPA, OSP, szkoły i	Budżet gminy, i inne	2011-2020	Ilość spotkań Liczba zainteresowanej	

	potrzebującymi pomocy, działającymi wolontariuszami – rówieśnikami spoza lub gminy oraz z autorytetami .		inne			wolontariatem młodzieży	
11. WZROST INTEGRACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH							
11.1	Podnoszenie jakości i ilości usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem	OPS	OPS	Budżet gminy, dotacje i inne	2011- 2020	Liczba opiekunek Liczba osób korzystających z opieki	
11.2	Dostosowanie budynków, pomieszczeń dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, PFRON i inne	2011- 2020	Liczba zrealizowanych projektów. Liczba budynków	
11.3	Organizacja imprez rekreacyjno-sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych	Gmina, OPS, szkoły	OPS, gmina, organizacje pozarządowe, parafie, służba zdrowia, firmy i inne	PO KL, PFRON, środki własne gminy	2011-2020	Liczba zorganizowanych	
12. OSOBY STARSZE I NIEPEŁNOSPRAWNE SĄ BARDZIEJ ZINTEGROWANE ZE SPOŁECZNOŚCIĄ I CZUJĄ SIĘ POTRZEBNE							
12.1	Podnoszenie jakości i ilości usług opiekuńczych	OPS	OPS	Budżet gminy, dotacje i inne	2011-2020	Liczba opiekunek Liczba osób korzystających z opieki	
12.2	Współuczestniczenie gminy w zapewnieniu usług medycznych w celu zwiększenia ich dostępności dla osób starszych	gmina	Gmina, zakłady opieki zdrowotnej		2011-2020	Liczba specjalistów z którymi nawiązano współpracę Liczba osób starszych korzystających z usług	

VIII. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej Polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom Polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- a. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez wójta odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m. in.: przedstawiciel wójta, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, radni.

- b. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych etc.

- c. Gminne Forum ds. Społecznych

Ciała doradczo-inicjatywne i opiniujące stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy, zwoływane nie rzadziej niż raz do roku przez Wójta Gminy Nędza; w skład forum wchodzi liderzy społeczni oraz pracownicy instytucji polityki społecznej – reprezentanci sektora publicznego (jednostki organizacyjne gminy, Sołectwa, policja,), gospodarczego (prywatni przedsiębiorcy, rolnicy) i społecznego (organizacje pozarządowe, parafie, grupy nieformalne) w gminie.

IX. AKTUALIZACJA STRATEGII

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co rok, w oparciu o raporty roczne. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów - wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

➤ **Harmonogram**

Harmonogram musi uwzględniać preferencje partnerów oraz wszystkie bariery, których pokonanie może odwlekać zakończenie działań.

1. pierwszy etap przygotowawczy – mobilizacja sił i środków, operacjonalizacja celów, ustalenie zasad współpracy z partnerami, ustalenie liderów i osób odpowiedzialnych,
2. drugi etap działanie – bezpośrednia realizacja celu,
3. trzeci etap – porównanie działania i jego celu z osiągniętymi rezultatami według wcześniej przewidzianych i przyjętych wskaźników.

➤ **Preliminarz**

Każde działanie pociąga za sobą wydatki. Sposoby finansowania strategii pochodzą albo ze środków na statutową, ustawową działalność instytucji lub ze środków dodatkowych, przeznaczonych na konkretny program.

➤ **Ocena efektu końcowego i jego Promocja**

Ocena, czy osiągnięto cel i w jakim stopniu, jest potrzebna i tym, którzy realizowali strategię, i otoczeniu. Efekt działań musi być porównany z sytuacją wyjściową. Osiągnięcie celu operacyjnego pociągać powinno za sobą pytanie: co dalej? Jak utrzymać stan, który się osiągnęło? Jak go umacniać i rozwijać? Niezbędne więc w ostatnim etapie oceny strategii jest określenie rekomendacji na przyszłość. Osiągnięciu celu powinna towarzyszyć jego promocja. Gdy jej nie ma, społeczność nie wie, że cel został osiągnięty, a to wywołuje wyraziste, negatywne skutki.

➤ **Profilaktyka**

Problem biedy nie może być traktowany jako zadanie administracyjne, do wykonania którego powołany jest wyłącznie Ośrodek Pomocy Społecznej. Wszystkie służby społeczne w Gminie muszą przyjąć do wiadomości fakt, że bieda w ogóle, a wśród dzieci i młodzieży w szczególności, jest nie dającym się zbagatelizować złem, ponieważ zagraża rozwojowi, a przez to ogranicza kapitał ludzki.

Profilaktyka – eliminowanie społecznego wykluczenia dzieci i młodzieży i stwarzanie im wszelkich możliwości do społecznej integracji, a więc niedopuszczenie do kulturowego dziedziczenia biedy, musi być traktowane jako wyzwanie dla elit samorządowych gminy.